

نامعادلۀ خوراک گران در پتروشیمی‌ها

نامعادلۀ خوراک گران در پتروشیمی‌ها /

دافعه‌های سیاستی بهای خوراک مایع

هادی سلگی : تولید پروپیلن به عنوان یکی از محصولات مهم پتروشیمی که سهم بالایی هم در تولید محصولات متنوع و اشتغال دارد، با کاهش مواجه شده است. یکی از دلایل اصلی این کاهش به نحوه قیمت‌گذاری خوراک مایع برمی‌گردد که گفته می‌شود متناسب با جایگاه و قیمت محصولات تولیدی آن نیست. مرضیه طهماسبی، مدیر مطالعات اقتصادی و توسعه بازار انجمن صنفی کارفرمایی پتروشیمی در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» به بررسی این موضوع می‌پردازد. به گفته این کارشناس پتروشیمی قیمت‌گذاری خوراک مایع باید به نحوی باشد که شرکت‌های

تولیدکننده محصولات پتروشیمی بتوانند در بازار جهانی رقابت کنند. طهماسبی معتقد است که رقابت پذیر بودن یکی از اصول محوری قانون نحوه قیمت گذاری خوراک مایع بوده و لازم است قانون گذار مجدداً به این مساله محوری رجوع کند.

از نظر شما تولید پروپیلن در کشور تا چه اندازه اهمیت دارد؟

پلی پروپیلن در حوزه های بهداشت عمومی، نساجی، پوشاک، بسته بندی، ساختمان و مواد غذایی کاربردهای فراوانی دارد. ضمن یادآوری باید متذکر شوم که تنها در بخش نساجی با گستره و تنوع بالایی از تولیدکنندگان و مشاغل روبه رو هستیم و می توان اهمیت این محصول را تنها در این بخش بزرگ به وضوح مشاهده کرد. به همین اعتبار محصول یادشده نقش و سهم عمده ای در اشتغالزایی کشور دارد و در نتیجه تامین خوراک آنها جایگاه مهمی یافته است.

بخش عمده ای از محصول پروپیلن پتروشیمی ها از خوراک مایع تولید می شود. در کوره های الفینی هرچقدر تعداد کوره های مایع بیشتر شود، تولید محصول پروپیلن و در نتیجه پلی پروپیلن بیشتر می شود. کوره های الفینی اکثراً قابلیت استفاده از هر دو خوراک مایع و گاز را دارند. آنهایی که خوراک مایع استفاده می کنند میزان پروپیلن تولیدی شان بیشتر است، همین طور تامین کننده های اصلی خوراک شرکت هایی هستند که در بازار داخل به شدت دچار کمبود هستند، مثل پت و استایرن.

شرکت های پتروشیمی تولیدکننده پروپیلن طی سال های مختلف همیشه دغدغه کمبود خوراک مایع داشته اند و هیچ زمانی به ظرفیت کامل تولیدی خود نرسیده اند. با این حال به چند دلیل این کمبود خوراک

در سال جاری تشدید شده است.

یکی از این عوامل جنگ اوکراین بوده که قیمت جهانی نفت خام را بالا برد. به خاطر جنگ اوکراین و روسیه قیمت جهانی نفت خام و به تبع انواع خوراک مایع افزایش یافته است، اما متناسب با آن قیمت پروپیلن رشد نکرده در نتیجه شرکت‌های الفینی ما به لحاظ اقتصادی مقرون به صرفه نبوده که تعداد کوره‌های مایع خود را افزایش دهند. به عنوان نمونه یکی از مهم‌ترین این شرکت‌ها با اینکه سهامدار اصلی یک شرکت پلی‌پروپیلن است، باز هم تولید پروپیلن برای این شرکت به صرفه نبوده است و ترجیح داده تعداد کوره‌های مایع خود را کاهش دهد.

این امر به دلیل تفاوت در حاشیه سود پروپیلن و اتیلن رخ داد، لذا می‌توان گفت یک دلیل مساله مورد سوال به قیمت خوراک مایع برمی‌گردد.

یک پرانتز باز کنیم، آیا فرمول قیمت گذاری خوراک مایع و گازی متفاوت هستند؟

نحوه قیمت‌گذاری آنها مشابه است. اما بحث این است که سال‌هاست به دلیل اینکه قیمت محصولات تولیدی با خوراک مایع در مقایسه با خوراک گازی قابل رقابت نبودند، خوراک گازی به لحاظ اقتصادی با صرفه‌تر از خوراک مایع بوده است.

از سوی دیگر وزارت نفت هم خوراک مایع چندان به پتروشیمی‌ها اختصاص نمی‌داده و کاهش قیمت خوراک مایع هم برای این وزارتخانه همیشه خط قرمز بوده است. بنابراین بحث اصلی اینجا به میزان رقابت پذیری محصولات تولیدی این دو خوراک برمی‌گردد. به عنوان نمونه یکی از شرکت‌هایی که خوراک مایع استفاده می‌کند، پتروشیمی شازند است؛ شرکتی که دنیایی از محصولات متنوع به بازار روانه می‌کند و سهم خوبی از تامین نیاز کشور دارد. بنابراین برای اینکه تولید محصولات بیشتری در بازار داشته باشیم، باید دو آیتم تخفیف پلکانی در خوراک مایع و رقابت پذیری محصولات تولیدی لحاظ شود تا امکان استفاده از این خوراک بیشتر شود.

دلیل بعدی در ارتباط با کمبود پروپیلن چیست؟

دلیل دیگر مرتبط با شرکت جدید خمین است. همانطور که معمول است یک شرکت جدید تا راه‌اندازی شود و به محصول برسد مراحل زمان‌بر طی می‌کند. شرکت خمین هم خوراک دریافت کرده ولی هنوز فرصت تولید محصول در گریدهای مورد نیاز بازار را نیافته است، بخشی از محصولی که شرکت‌های تولیدکننده از پالایشگاه شازند دریافت می‌کردند صرف پتروشیمی خمین شد و در نتیجه خوراک اینها کم شد، در حالی که خمین هنوز توانایی تامین نیاز بازار داخل را به لحاظ تنوع گریدهای مختلف ندارد و این امر هم به دلیل تازه‌کار بودن منطقی است.

موضوع دیگر توقف پتروشیمی ایلام است که بخشی از پروپیلن شرکت‌های پلی‌پروپیلن‌سازهای ما را تامین می‌کرد. این شرکت به دلیل کمبود سطح آب سد گلال تولید خود را متوقف کرده و گفته می‌شود تا یک ماه آینده به محور تولید برنمی‌گردد.

برای تامین و افزایش پروپیلن در بازار داخل چه راهکارهایی وجود دارد؟

ابتدا باید نحوه قیمت‌گذاری خوراک اصلاح شود. انواع خوراک مایع از سوی وزارت نفت و بر اساس مفاد جزء ۴ بند الف ماده یک قانون تنظیم مقررات مالی دولت قیمت‌گذاری می‌شود. طبق این مصوبه قیمت‌گذاری باید به نحوی باشد که شرکت‌های تولیدکننده محصولات پتروشیمی بتوانند در بازار جهانی رقابت کنند. بنابراین رقابت‌پذیر بودن یکی از اصول محوری این قانون بوده است و لازم است همچنان به آن رجوع کنیم و اگر این اتفاق بیفتد در واقع به نحوی پیش خواهیم رفت که شرکت‌های پتروشیمی که واحد الفین دارند مصرف خوراک مایع خود را افزایش دهند. مشکل افزایش مصرف خوراک مایع این است که محصولات جانبی‌ای تولید می‌کند که با توجه به قیمت خوراک مایع با صرفه نیست. در صورتی که اگر به سمت خوراک مایع بیشتر برویم یکی از مسائل اصلی فعلی بازار حل می‌شود؛ در حال حاضر مشکل کمبود پت داریم که خود به دلیل نبود انگیزه برای استفاده از خوراک مایع به وجود آمده است، بدین معنی که اگر شرکت‌ها به اندازه کافی پارازایلن تولید کنند، سرمایه‌گذاران به سمت تولید پت خواهند رفت که بازار داخلی به شدت به آن نیاز دارد.

موضوع بعدی بنزن است. اگر خوراک مایع رقابت پذیر باشد بنزن هم بیشتر تولید خواهد شد که این موضوع باعث بالا رفتن تولید استایرن منومر خواهد شد که در بازار کمتر موجود است. مشکل بعدی این است که پالایشگاه تبریز به طور کامل نفتای مورد نیاز پتروشیمی تبریز را تامین نمی کند.

از الفبای قراردادها تا پیروزی در مناقصات پیمانکاری

شروع یادگیری

تبلیغ

پتروشیمی تبریز یکی از تامین کنندگان شرکتهای پایین دستی پروپیلن و پلی پروپیلن است. درخواست ما این است که شرایط نفتا برای پالایشگاه تبریز به نحوی باشد که بتواند خوراک پایین دست خود را به طور کامل تامین کند. اگر پتروشیمی تبریز خوراک به مقدار کافی داشته باشد قطعاً تولید پروپیلن بیشتری خواهد داشت.

مورد بعدی که البته باید به صورت بلندمدت به آن نظر داشت، افزایش ظرفیت تولید پروپیلن در پالایشگاههای شازند و آبادان است. پتروشیمیها به طور معمول یک تامین کننده اصلی دارند و کسری خود را از این دو پالایشگاه تامین میکنند. اگر این دو با یک طرح بلندمدت مثلاً دو یا سه ساله بتوانند افزایش ظرفیت داشته باشند و از سوی دیگر تا سطحی محدود هم سرمایه گذاری جدید انجام دهند، به

نظر می‌رسد ما تا ۴ تا ۵ سال آینده مشکل تامین خوراک شرکت‌های پلی‌پروپیلن‌ساز نخواهیم داشت.

ضمناً تغییر قوانین و مقررات هم یکی از مشکلات همیشگی بوده است، برخی از این مقررات خلاف همدیگر هستند و زیان بالایی به شرکت‌ها وارد می‌کنند. به عنوان نمونه اعمال عوارض صادرات به این شرکت‌ها در حالی بوده است که بازاریابی در این حوزه بسیار زمان‌بر و پرهزینه است و تنها با یک قانون موجبات برون‌رفت شرکت‌ها در یک بازار صادراتی به راحتی فراهم شد.